

"את האלוהים התהלך נח"

1

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תְּמִים הָיָה בְּדִרְתּוֹ אֶת־הָאֱלֹהִים
 הִתְהַלֵּךְ־נֹחַ וְיֹלְדָה נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנָיִם אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת׃
 וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנָי הָאֱלֹהִים וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חָמָס׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים יֵאֵיב
 אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחַתָּה כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דְּרָכָו עַל־
 הָאָרֶץ׃

זכר ימות עולם
 יצא אלה ויגדו
 בהנהל עליון גולם
 יצב בקבלת עמים
 כי תלק יהוה עמו

בני ענות דור יגדו
 יצא אלה ויגדו
 בהנהל עליון גולם
 יצב בקבלת עמים
 כי תלק יהוה עמו

פירוש באצ"ל

2

בדורותיו, יש
 מרבתינו² דורשים אותו לשבח. כל שכן אלו היה בדור צדיקים
 היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק,
 ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום³. את האלהים
 התהלך נח, ובאברהם הוא אומר: התהלך לפני (להלן יז טו)⁴,
 אשר התהלכתי לפניו (להלן כד מ)⁵. נח היה צדיק סעד לתומכו,
 אבל אברהם היה מתחזק (ומהלך)⁶. בצדקו מאליו. (י"ג ט"ז)

3

(ז) זכר ימות עולם, מה¹⁴ עשה בראשונים שהכעיסו לפניו.
 (י"ג ט"ז)

9

כה אמר יהוה אם־לא בריתי יומם וליילה
 בני תקות שמים וארץ לא־שקמתי׃

3

נח
 כו תרח שבועים שנה ויולד את־אברם את־נחור ואת־הרן ואלה תולדות
 תרח תרח הוליד את־אברם את־נחור ואת־הרן והרן הוליד את־
 חוט: ונמת הרן על־פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים׃
 כז וילדת אברם ונחור להם נשים שם אשת־אברם שרי ושם אשת־נחור
 ל מלקה בת־הרן אביו־מלקה ואבי יסקה: ותהי שרי עמרה אין לה
 לא יולד: וילדת תרח את־אברם בנו ואת־חוט בן־הרן בן־בנו ואת שרי
 כלתו אשת אברם בנו ויצאו אלהם מאור כשדים ללכת ארצה כנען
 לב ויבאו עד־חָרָן וישבו שם: ויהיו ימי־תרח חמש שנים ומאתים שנה
 ונמת תרח בחָרָן׃

10

יהוה לא־יזון רחמי באדם לעלם בשגם הוא כשר ונהו ימיו מאה
 ופְּשָׁרִים שָׁנָה׃

משה מן התורה. מנין. כשגם הוא כשר. מנין מן התורה מנין ההם העניינים
 אסתר. מן התורה מנין. ואנכי הסתר אסתור מדכי מן התורה מנין דכתיב הנה
 עמם. מן דודו. ומתרגמנין מרא דכתיב:

4

גם דברי סדר
 עולם נכונים³⁰ ועליו נסמון. ואם כן הוא, היה אברהם מבוני
 המגדל³¹. ואל תתמה כי נח ושם הי שם, כי לא מת שם, עד שהיה
 יעקב אבינו בן חמשים שנה ויותר³².
 אמן עניא נח

12

כשגם הוא.
 כשגם בנימטריא כמו מכה וכתיב
 עס והיו ימיו מאה ועשרים שנה
 וכך היו ימי מיי משה כלומר עתיד
 לבא כשגם משה מן הטלרים וכן
 ימיו׃

נח ט"ז

5

(ג) ונשרפה לשרפה וגו'.
 כל המקרא חין בו ענין שראוי להודיע לענין הספור
 ומה לי אם היו להם אנשים לבנין לו בנו בעין או
 עשו שריסת לבנים וכבר לפני המכול כתיב והיו
 בנה עיר. ונראה דכאן מרומ קבלת מולד דהשילו
 לא"ל לכשן האש. ומנוף המקרא אשר הולחתיך
 מאור כשדים חין הכרה. דלפי הפשט הוא מקום
 נקרא הכי וכמו דכתיב כאן מולדתו באור כשדים
 וינאלו אתם מאור כשדים וגו' הלא כאן מרומ
 הענין דהא ודאי דלפי הקבלה ששילו את ה"ל
 לכשן האש. לא עשו כשן האש בשביל זה הלא
 היה החון כורא יקידתא לטורך הכניות. והודיע זה
 הכתוב שהיה כשן לצורך העיר והמגדל. ומה
 ניין כמה גדול ועמוק היה הכשן ומה הכשן
 ניול ה"ל.

6

היה שום אדם שהיה בכירו ולא יודעו אלא יחידים בעולם כגון חנוך ומתושלה נח שם ועבר. ועל דרך זה היה העולם
 הולך ובתנולגל עד שטולד עטרו של עולם והוא אברהם אבינו: [8] כיון שגמל איתן זה התחיל לשוטט בדעתו והוא
 קמן והתחיל לחשוב ביום ובלילה והיה הביא היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נודח חסיד ולא יהיה לו מנודח ומי יסבב
 אותו. כי אי אפשר שיסבב את עצמו. ולא היה לו מלמד ולא מודיע דבר אלא מושקע באור כשדים בין עובדי כוכבים
 הפששים ואביו ואמו וכל העם עובדי כוכבים והוא עובד עמהם ולבו משוטט ומבין עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק
 מתבוננו הגבוה. וידע שיש שם אלוה אחד והוא סהניו תלגלל והוא ברא הכל ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו. וידע
 שכל העולם פועים ודבר שגורם להם למעות זה שעובדים את הכוכבים ואת הצורות עד
 שאבד האמת מועתם. [9] וכן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו. כיון שהכיר
 וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערך דין עמהם ולומר שאין זו דרך
 האמת שאחם הולכים בה ושיבר הצלמים והתחיל להודיע לעם שאין ראוי לעבוד אלא
 לאלוה העולם ולו ראוי להשתחוות ולהקריב ולנסך כדי שיכירוהו כל הכרואים הכאים. וראוי לאבד ולשבר כל הצורות כדי
 שלא יטעו בהן כל העם כמו אלו שהם מדמים שאין שם אלוה אלא אלו. כיון שנבד עליהם בראיותיו בקש המלך להורגו
 ונעשה לו נס ויצא לחון. והתחיל לעסוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש
 שם אלוה אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד. "והיה כהן וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר
 ובמסלכה למסלכה עד שרגיע לארץ כנען והוא קורא שנאמר ויקרא שם בשם ה' אל
 עולם. וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו היה מדיע לכל אחד ואחד
 כפי דעתו עד שיהיוירו לדרך האמת עד שנתקבצו אליו אלמים ורבבות והם אנשי בית
 אברהם ושתי כלבם העיקר הגדול הוא והכר בו ספרים והרדיוטו לייתה ראו

רמב"ם פ"א עמוד נכר.

שכשניתנה תורה
 ישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו וכל [מלכו] עובדי כוכבים אחותן רעדה בהיכליהן ואמרו שירה
 שנאמר 'ובהיכלו כולו אומר כבוד נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו מה קול ההמן אשר שמענו
 שגא מכול בא לעולם?' (אמר להם) 'ה' למבול ישב [אמר להם] וישב ה' מלך לעולם *כבר נשבע הקב"ה
 שאינו מביא מבול לעולם' (י) אמרו לו מבול של מים אינו מביא אבל מבול של אש מביא שנא' 'כי (הנה) באש
 ה' נשפט אמר להן כבר נשבע שאינו [מ]משחית כל בשר ומה קול ההמן הזה ששמענו אמר להם המרה טובה
 יש לו בבית גזווי שהיתה נגזזה אצלו *רתקע"ד הורות קודם שנברא העולם וביקש ליתנה לבניו שנאמר ה'
 עזו לעט יחן (י) [מ]יד פתחו כולם ואמרו ה' יברך את עמו בשלום

צ"ו גבת א 367

י. ארבע מדות באדם, האומר שלי שלי ושלקה שלי, זו מדת בינונית נוש אומרים זו סבת סדום. שלי שלקה ושלקה שלי, עם הארץ. שלי שלקה ושלקה שלי, חסיד. שלי שלי שלי, רשע.

כ"א אדו

אם בהקותי תלכו הה"ר (מכלים קט) השבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך אמר דוד רבש"ע ככל יום ויום הייתי מהשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות הה"ד ואשיבה רגלי אל עדותיך.

כ"ג ט"ו רמה דימיון

וְנַח בְּרַשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה פֶּה עַל-הָאָרֶץ וַיָּבֵא נָח וְבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּבְנֵי בָנָיו אִתּוֹ מִן הַמַּבּוּל:

כ"ד ט"ו רמה

מקטני אמנה היה⁴⁴, מאמין ואינו מאמין שיבא המבול⁴⁵ ולא נכנס לתיבה עד שדחקהו המים⁴⁶.

כ"ה ט"ו רמה

א"ר ברכיה הביב משה מנה. נח משנקרא איש צדיק נקרא איש הארמה. אבל משה משנקרא איש מצרו נקרא איש האלהים.

כ"ו ט"ו רמה

ואלה ימי שגרינו אברהם אשר חי מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים: ויגוע וימת אברהם בש"נה טובה וכן ושבע ויאסף אליו עמיו: ויקברו אלו יצחק וישמעאל ב'נו אלמערת המכסלה אל-שדה עפרן בן-צחר החמי אשר על-פני ממרא:

כ"ז ט"ו רמה

ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים אדם ב'דמות אלהים עשה אותו: וקר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את-שםם אדם ביום הבראם: ותי אדם שלשים ומאת שנה וילד ב'דמותו כצלמו ויקרא את-שמו שת: ויהיו ממ-אדם אחריו הולידו אחי-שת שמנה ד' מאת שנה וילד בנים וקבות: ויהיו כל-ימי אדם אשר-חי תשע מאות שנה ושלושים שנה וימת:

כ"ח ט"ו רמה

וישמעאל מאת שנה ושלושים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף אל-עמיו:

כ"ט ט"ו רמה

המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה: ויהיו כל-ימי-נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת:

ל"א ט"ו רמה

ששת אלפים שנה הוי העולם שני אלפים תורה שני אלפים תורה שני אלפים ימות המשיח בעונותינו שרבו יצאו מהן מה שיצאו מהן שני אלפים תורה מאימת אי נימא ממתן תורה עד השחא ליכא כולי האי דכי ימעינית בהו תרי אלפי (6) פרמי דהאי אלא הוא דהואי אלא כמזאת הנפש אשר עשו בחרן וגמורו דאברהם בהיה שעתא בר חמשין ותרתין הוה

ל"ב ט"ו רמה (16)